
Świadczenia na rzecz Ukraińców - Пільги для громадян України

Data publikacji: 13.04.2022 10:11

Ustawa z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (zwana dalej specustawą) określa szczególne zasady zalegalizowania pobytu obywateli Ukrainy, którzy przybyli na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bezpośrednio z terytorium Ukrainy w związku z działaniami wojennymi prowadzonymi na terytorium tego państwa, oraz obywateli Ukrainy posiadających Kartę Polaka, którzy wraz z najbliższą rodziną z powodu tych działań wojennych przybyli na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Specustawa zawiera również regulacje odnośnie zasad przyznawania świadczeń socjalnych dla uciekających przez wojnę obywateli Ukrainy. Poniżej omówione zostaną najważniejsze świadczenia z których mogą oni skorzystać.

□
Świadczenia pieniężne i niepieniężne na podstawie ustawy o pomocy społecznej

Zgodnie z brzmieniem art. 29 specustawy obywatelowi Ukrainy przebywającemu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, którego pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest uznawany za legalny na podstawie art. 2 ust. 1 specustawy i który został wpisany do rejestru PESEL, mogą być przyznawane świadczenia pieniężne i niepieniężne, na zasadach i w trybie ustawy z 12.03.2004 r. o pomocy społecznej.

Obywatel Ukrainy, ubiegający się o świadczenia z pomocy społecznej składa oświadczenie o sytuacji osobistej, rodzinnej, dochodowej i majątkowej. W postępowaniu o przyznanie świadczeń, nie przeprowadza się rodzinnego wywiadu środowiskowego, chyba że powstaną wątpliwości co do treści oświadczenia złożonego przez ubiegającego się o świadczenia.

Do udzielania świadczeń, o których mowa powyżej właściwa jest gmina miejsca pobytu osoby ubiegającej się o te świadczenia.

Do najważniejszych świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej należą: zasiłek stały, zasiłek okresowy, zasiłek celowy i specjalny zasiłek celowy.

Zasiłek stały przysługuje:

- 1) pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej;
- 2) pełnoletniej osobie pozostającej w rodzinie, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód, jak również dochód na osobę w rodzinie są niższe od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie.

Zasiłek okresowy przysługuje w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego:

- 1) osobie samotnie gospodarującej, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej;
- 2) rodzinie, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego rodziny.

Zasiłek celowy przyznaje się w celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, ogrzewania, w tym opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także kosztów pogrzebu.

W szczególnie uzasadnionych przypadkach osobie albo rodzinie o dochodach przekraczających kryterium dochodowe może być przyznany specjalny zasiłek celowy w wysokości nieprzekraczającej odpowiednio kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub rodziny, który nie podlega zwrotowi lub zasiłek okresowy, zasiłek celowy lub pomoc rzeczowa, pod warunkiem zwrotu części lub całości kwoty zasiłku lub wydatków na pomoc rzeczową.

Jednorazowe świadczenie pieniężne w wysokości 300 zł

Zgodnie z dyspozycją art. 31 ust. 1 i 2 specustawy obywatelowi Ukrainy, którego pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest uznawany za legalny na podstawie art. 2 ust. 1 specustawy i który został wpisany do rejestru PESEL, przysługuje pomoc w postaci jednorazowego świadczenia pieniężnego w wysokości 300 zł na osobę, przeznaczonego na utrzymanie, w szczególności na pokrycie wydatków na żywność, odzież, obuwie, środki higieny osobistej oraz opłaty mieszkaniowe. Organem właściwym w sprawach jednorazowego świadczenia pieniężnego jest wójt, burmistrz, prezydent miasta właściwy ze względu na miejsce pobytu takiej osoby.

Pozostałe świadczenia

Ponadto stosownie do treści art. 26 ust. 1 specustawy w celu zapewnienia wsparcia materialnego rodzinom ukraińskim oraz osobom będącym obywatelami Ukrainy, które przybyły na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej z terytorium Ukrainy w związku z działaniami wojennymi, w specustawie przyznano prawa do:

1) świadczeń rodzinnych, o których mowa w ustawie z 28.11.2003 r. o świadczeniach rodzinnych, a więc do zasiłku rodzinnego oraz dodatku do zasiłku rodzinnego; świadczeń opiekuńczych: zasiłku pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego oraz świadczenia pielęgnacyjnego; zapomogi wypłacanej przez gminy, na podstawie art. 22a; świadczenia wypłacanego przez gminy na podstawie art. 22b; jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka oraz świadczenia rodzicielskiego;

2) świadczenia wychowawczego, o którym mowa w ustawie z 11.02.2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, pod warunkiem zamieszkiwania z dziećmi na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, potocznie zwanego „500 plus” którego celem jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych;

3) świadczenia dobry start w wysokości 300 zł przysługującego w związku z rozpoczęciem roku szkolnego, o którym mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 187a ustawy z 9.06.2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej pod warunkiem zamieszkiwania z dziećmi na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,

4) rodzinnego kapitału opiekuńczego, o którym mowa w ustawie z 17.11.2021 r. o rodzinnym kapitale opiekuńczym, pod warunkiem zamieszkiwania z dziećmi na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, kapitał przysługuje matce albo ojcu, na drugie i każde kolejne dziecko w rodzinie, jeżeli dziecko to wspólnie zamieszkuje i pozostaje na utrzymaniu matki lub ojca, kapitał przysługuje od pierwszego dnia miesiąca, w którym dziecko ukończyło 12. miesiąc życia, do ostatniego dnia miesiąca poprzedzającego miesiąc, w którym dziecko ukończy 36. miesiąc życia, świadczenie wynosi 500 zł albo 1000 zł miesięcznie na dziecko w rodzinie.

5) dofinansowania obniżenia opłaty rodzica za pobyt dziecka w żłobku, klubie dziecięcym lub u dziennego opiekuna, o którym mowa w art. 64c ust. 1 ustawy z 4.02.2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3, pod warunkiem zamieszkiwania z dzieckiem na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, dofinansowanie wynosi 400 zł miesięcznie na dziecko w żłobku, klubie dziecięcym lub u dziennego opiekuna, nie więcej jednak niż wysokość opłaty ponoszonej przez rodziców za pobyt dzieci w żłobku, klubie dziecięcym lub u dziennego opiekuna.

Pomoc ta jest przyznawana na zasadach i w trybie określonych w powyższych przepisach.

Ustalając prawo do świadczeń rodzinnych uzależnionych od kryterium dochodowego, przy ustalaniu dochodu rodziny w przeliczeniu na osobę nie uwzględnia się członka rodziny, który, zgodnie z oświadczeniem osoby ubiegającej się o te świadczenia, nie przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Prawo do świadczeń, o których mowa powyżej ustala się, począwszy od miesiąca, w którym wpłynął wniosek, nie wcześniej niż od miesiąca, w którym obywatel ten został wpisany do rejestru PESEL, a w przypadku świadczeń przysługujących na dziecko - również dziecko zostało wpisane do tego rejestru. Wniosek o przyznanie świadczeń, zawiera numer PESEL wnioskodawcy oraz, jeżeli występuje, rodzaj, serię i numer dokumentu stanowiącego podstawę przekroczenia

granicy, a w przypadku świadczeń przysługujących na dziecko - numer PESEL dziecka oraz, jeżeli występuje, rodzaj, serii i numer dokumentu stanowiącego podstawę przekroczenia granicy.

Ponadto wójt gminy (burmistrz, prezydent miasta) może przyznać obywatelowi Ukrainy przebywającemu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, którego pobyt uznawany jest za legalny, świadczenia pomocy materialnej o charakterze socjalnym na zasadach określonych w rozdziale 8a ustawy z 7.09.1991 r. o systemie oświaty. Chodzi tu przede wszystkim o stypendium szkolne i zasiłek szkolny oraz świadczenia pomocy materialnej o charakterze motywacyjnym do których zalicza się: stypendium za wyniki w nauce lub za osiągnięcia sportowe.

Radca prawny

Kinga Hanusek-Bąk

Warto dodać, iż nieodpłatna pomoc prawna, nieodpłatne poradnictwo obywatelskie i nieodpłatna mediacja są dostępne dla wszystkich osób przebywających w Polsce, bez względu na kraj ich przybycia.

Istnieje możliwość skorzystania z porady prawnej w asyście tłumacza języka ukraińskiego.

Wizytę w punkcie powinna poprzedzać rejestracja telefoniczna 33 4777 239 (pon.-pt. 7:30-15:30) lub elektroniczna <https://np.ms.gov.pl/%C5%9B%C4%85skie/ciesz%C5%84ski>

Więcej informacji o pomocy obywatelom Ukrainy na stronie:

<https://www.powiat.cieszyn.pl/szybkieMenu/wsparcie-dla-ukrainy>

Пільги для громадян України

Закон від 12 березня 2022 року «Про допомогу громадянам України у зв'язку зі збройним конфліктом на території цієї держави» (далі – спеціальний закон) встановлює спеціальні правила легалізації перебування громадян України, які прибули на територію Республіки Польща безпосередньо з території України у зв'язку з бойовими діями, що ведуться на території цієї держави, та громадян України, які мають карту поляка, які разом із найближчою сім'єю у зв'язку з бойовими діями прибули на територію Республіки Польща. Спеціальний закон також містить положення щодо принципів надання соціальних виплат громадянам України, які тікають від війни. Нижче будуть розглянуті найважливіші пільги, які вони можуть отримати.

Грошові виплати, матеріальна та нематеріальна допомоги згідно з Законом про соціальну допомогу

Відповідно до ст. 29 спеціального закону громадянам України, які проживають на території Республіки Польща, перебування яких на території Республіки Польща вважається законним на підставі ст. 2 пункт 1 спеціального закону та, якщо особа внесена до реєстру PESEL, має право на отримання грошових виплат та матеріальну допомогу відповідно до Закону про соціальну допомогу від 12 березня 2004 року.

Громадянин України, звертаючись за виплатою соціальної допомоги, подає декларацію про особистий, сімейний та матеріальний стан. У порядку призначення пільг розмова з родиною для розуміння їх фактичної ситуації не проводиться, якщо немає сумнівів щодо змісту поданої заяви та декларацій.

Надавати зазначені вище пільги уповноважена районом комуна(гміна) за місцем проживання особи, яка звертається за такими пільгами.

До найважливіших грошових виплат із соціальної допомоги належать: постійна допомога, періодична допомога, цільова допомога та спеціальна цільова допомога.

Постійна допомога виплачується:

- 1) повнолітній самотній особі, яка за віком непрацездатна або повністю непрацездатна, якщо її дохід нижчий за критерій доходу самотньої особи;
- 2) повнолітній особі, яка залишилася в сім'ї, непрацездатна за віком або повністю непрацездатна, якщо її дохід, а також дохід на одну особу в сім'ї нижчі за критерій доходу на одну особу в сім'ї.

Періодична допомога призначається, зокрема, у зв'язку з тривалою хворобою, інвалідністю, безробіттям, можливістю збереження або набуття права на допомогу з інших систем соціального забезпечення:

1) самотня особа, дохід якого нижчий за критерій доходу самотньої особи;

2) сім'я, дохід якої нижчий за критерій доходу сім'ї.

Цільова допомога призначається для забезпечення необхідних життєвих потреб, зокрема для покриття частини або всіх витрат на харчування, ліки та лікування, опалення, у тому числі паливо, одяг, необхідні побутові речі, дрібний ремонт та ремонт у квартирі, а також як витрати на поховання.

В особливих випадках особі або сім'ї з доходами, що перевищують критерій доходу, може бути призначена спеціальна цільова допомога у розмірі, що не перевищує, відповідно, критерію доходу самотньої особи чи сім'ї, який не підлягає поверненню або періодична допомога, специфічна надбавка або матеріальна допомога за умови повернення частини або всієї допомоги сума надбавки або витрати на матеріальну допомогу.

Одноразова грошова допомога у розмірі 300 злотих

Відповідно до ст. 31 права 1 і 2 спеціального закону громадянину України, перебування якого на території Республіки Польща вважається законним на підставі ст. 2 пункт 1 спеціального акту та який внесений до реєстру PESEL, має право на допомогу у вигляді одноразової грошової допомоги у розмірі 300 злотих на особу, призначену на утримання, зокрема на покриття витрат на харчування, одяг, взуття, засоби особистої гігієни та плати за житло. Органом, до компетенції якого віднесено одноразову грошову допомогу, є голова комунального закладу, міський голова, голова міста за місцем перебування такої особи.

Інші пільги

Крім того, відповідно до ст. 26 закону 1 спеціального закону з метою матеріального забезпечення українським сім'ям та особам, які є громадянами України, які прибули на територію Республіки Польща з території України у зв'язку з бойовими діями, спеціальним законом надано права:

1) сімейні пільги, зазначені в Законі від 28 листопада 2003 року про сімейні виплати, тобто сімейна допомога та надбавка до сімейної допомоги; опікунська фінансова допомога: допомога по догляду, спеціальна надбавка за догляд та пільги для потребуючих опіки; надбавка, яку виплачують муніципалітети відповідно до ст. 22а; пільги, які виплачують гміни відповідно до ст. 22б; одноразова допомога при народженні дитини та батьківська фінансова допомога;

2) допомога на дітей, зазначена в Законі від 11 лютого 2016 року про державну допомогу у вихованні дітей, за умови, що вони проживають з дітьми на території Республіки Польща, загальновідомі як «500 плюс», метою яких є часткове покриття витрат, пов'язаних з вихованням дитини, у тому числі по догляду за нею та задоволення її життєво важливих потреб;

3) пільги на добрий старт в розмірі 300 злотих, що виплачуються на початок навчального року, зазначені в нормативних актах, виданих на підставі ст. 187а Закону від 9 червня 2011 р. про підтримку сім'ї та системи прийомного піклування за умови, що вони проживають з дітьми на території Республіки Польща;

4) сімейний капітал, про який говориться у Законі від 17 листопада 2021 року про сімейний капітал, за умови, що вони проживають з дітьми на території Республіки Польща, капітал належить матері або батькові, за другу та кожну наступну дитину в сім'ї, якщо дитина проживає разом і перебуває на утриманні матері або батька, капітал сплачується з першого числа місяця, в якому дитині виповнюється 12 місяців, до останнього дня місяця, що передує місяць, у якому дитині виповнилося 36 місяців, допомога становить 500 злотих або 1000 злотих на місяць на дитину в сім'ї.

5) співфінансування батьківської плати за перебування дитини в яслах, дитячому клубі або з денним вихователем, зазначених у ст. 64 в пункті 1. 1 Закону від 4 лютого 2011 року про догляд за дітьми віком до 3 років, за умови, що вони проживають з дитиною на території Республіки Польща, субсидія становить 400 злотих на місяць на дитину в яслах, дитячих клубах або з денним вихователем, але не більше суми, яку сплачують батьки за перебування дітей у яслах, дитячих клубах або з денним вихователем.

Ця допомога надається на умовах та в порядку, зазначених у вищезазначених положеннях.

При встановленні права на сімейну допомогу залежно від критерію доходу, при визначенні доходу сім'ї на

одну особу, член сім'ї, який за декларацією особи, яка звертається за цими виплатами, не перебуває на території Республіки Польща, не враховується. Право на зазначені вище пільги визначається з місяця, в якому було подано заяву, не раніше місяця, в якому громадянин був внесений до реєстру PESEL, а у разі виплати допомоги на дитину - також дитини була внесена до цього реєстру. У заяві про надання допомоги вказується номер PESEL заявника та, якщо є, вид, серія та номер документа, що є підставою для перетину кордону, а у разі виплати допомоги на дитину - номер PESEL дитини та, якщо є, вид, серія та номер документа, що є підставою для перетину кордону.

Крім того, голова гміни (мер, міський голова) може надавати громадянину України, який проживає на території Республіки Польща, перебування якого вважається законним, соціальну матеріальну допомогу на умовах, викладених у главі 8а закону від 7 вересня 1991 року про систему освіти. Йдеться насамперед про шкільну стипендію та шкільну надбавку, а також про надання матеріального забезпечення заохочувального характеру, до якого належать: стипендія за успіхи у навчанні або спортивні досягнення.

Юрисконсульт

Kinga Hanusek-Bąk

Варто додати, що безкоштовна правова допомога, безкоштовні юридичні консультації та безкоштовне посередництво доступне для всіх осіб, які проживають у Польщі, незалежно від країни їхнього прибуття. Можна скористатися юридичною консультацією з допомогою українського перекладача.

Перед візитом до пункту потрібно зареєструватись за телефоном 33 4777 239 (пн-пт 7:30-15:30) або електронна реєстрація

https://np.ms.gov.pl/%C5%9B%C4%85skie/ciesz%C5%84ski?fbclid=IwAR1mu1gCltbkbwRBI9Jvk0bMMYaAm668g_HmooYyIQYR_3qJLddkwjc2VVv

Більше інформації про допомогу громадянам України на сайті:

<https://www.powiat.cieszyn.pl/szybkieMenu/wsparcie-dla-ukrainy>